

Forklaring til handlingsprogram

Sølenflyet

Til tross for at loven om fiendegods fra 1946, revidert sist 2016, sier at Sølenvraket tilhører staten plukkes det fortsatt vrakdeler fra flyet. Dette er kun tillat for NØFMF (Nord-Østerdal fly- og militærhistorisk forening) som har tillatelse fra Forsvarsmuseet. Medlemmer fra foreningen plukker deler og stiller ut disse på et museum i Tolga.

En hensynssone skal legges rundt vraket slik at kulturmiljøet rundt flyvraket også blir tatt vare på og ikke bare vrakdelene. Et informasjonsskilt ved stien settes opp med informasjon om flyvraket og hva som er lov og ikke lov å gjøre på plassen.

Dessuten bør kommunen kontakte Forsvarsmuseet og høre hvordan samarbeidet oppstått med NØFMF og hvorfor deler av et kulturminne som ligger i Rendalen er blitt flyttet til Tolga??

Setervoller

I en kartlegging over setrer i Rendalen fra 2005 er setrene vurdert i en skal fra 1-5 hvor 1 er høyst verdi og 5 lavest. Ingen av setrene har verdien 1 men 39 setrer har verdien 2. Av disse er 10 plukket ut i kulturminneplanen. Målet fra kommunen er å få lagt en tilstandsvurdering av setrene og se hva slags vedlikehold og hvilke eventuelle restaureringer som disse bør omfattes av. En eller flere av setrene skal plukkes ut i formidlingssammenheng. Dette bør gjøres som en del av BID-prosessen.

Otnesøyen

Husene her er vandalisert og flommen i 1995 ødela selve fløterkoia. Uten vedlikehold kommer husene sakte men sikkert å forsvinne. Fløtningen var betydnende for folk i Rendalen og det er derfor viktig ur et kulturhistorisk perspektiv å få satt i stand koia igjen og få brukt husene.

Buer; mossabuer, slåtterbuer, ljørubuer, engløer, skogshusvær

Mange buer i kommunen trenger vedlikehold og restaurering. For å få en oversikt over hvilke bygg som finnes i kommunen og hvilken tilstand disse er i må en kartlegging av buer gjøres. En skala fra 1-5 bør benyttes for å avgjøre hvilke buer som bør ivaretas i henhold til kulturminneplanen.

Tvillingvarden

I 2006 ble deler av tvillingvarden (IDnr. 126022) skadet av ukjent årsak. Sametinget bevilget i 2009 restaurering av varden da bilder fra tiden før ramponeringen finnes og Rendalen kommune har vist interesse for restaurering. Vilkår for restaureringen vises i vedlegg 6.

Kompetanse innenfor håndverk

Kursvirksomhet og videreutdanning for lokale håndverker i Rendalen kommune. Lokale håndverker blir ofte kontaktet ved restaurering av gamle bygninger i kommunen. Derfor er det viktig at det finns bygningsantikvarisk forståelse og kompetanse hos våre lokale håndverkere.

Veileder i byggeskikk

Ny veileder i byggeskikk – kun for bygg typiske for Rendalen kommune, for eksempel seter- og bureisningsmiljøer. Samarbeid med høyskoler som har arkitektutdanning bør etableres og (kunnskaps)bidrag fra studentarbeider bør tas med i veilederen.

Forslag på struktur for en veileder settes opp sammen med byggesaksbehandler i kommunen:

I saksbehandlingen skal det vurderes om mulige negative konsekvenser for kulturminner og kulturmiljøer ved vedlikehold eller restaurering. Tilbygninger eller nye bygg kan føre til skader på eller destruksjon av kulturminneverdier knyttet til bebyggelse og kulturlandskap.

Det bør tas hensyn til områdets egenart og spesielt til verneverdige bygninger i området når det skal føres opp nye bygg eller tilbygg. Det bør ikke utelukkende legges vekt på direkte stilkopiering. Formgivningen kan gjerne ses i nåtidens formspråk.

Veilederen skal være et arbeidsverktøy for forutsigbarhet i saksbehandlingen. Den skal også hjelpe eierne til å finne gode løsninger på ønskete tiltak.

Nyregistrering av kulturminner fra nyere tid

Det er veldig viktig å få registrert og tilstandsvurdert yngre kulturminner i kommunen. Yngre kulturminner har ingen automatisk vern slik alle norrøne kulturminner før 1537 og alle samiske kulturminner eldre enn 100 år har. Før kunnskapen om hvor de lå/ ligger forsvinner og informasjonen knyttet til kulturminnene, må disse bli registrert, tilstandsvurdert og vedlikeholdt/restaurert. Eksempler på nyere tids kulturminner som er tatt med i handlingsprogrammet for nyregistreringer er: vannmøller, sagbruk, brannvarder, buer, bygninger i bureisningsmiljøene, klopper og kavlebruer samt kraftverk.

Tiltaksbehov for gravhaug Søndre høie med IDnr. 135111-1 og gravfelt Bjøntegård med IDnr 135113

Både gravhaug og gravfelt har tiltaksbehov 3 på en tregradig skale. Dette innebærer at gravfeltet og gravhaugen har betydelige tiltaksbehov. Rett ved Birksetr, eller Bergset som det heter i dag har det opprinnelig funnets et høygravfelt med minst fire gravhauger. To av disse er fortsatt igjen i dag på Ø siden av fv 30 og utgjør en flott innkjørsporet til sentrum i Øvre Rendal, når man kommer sørfra. Da to av gravhaugene i feltet allerede er borte er det viktig å ta vare på de gravhauger som finnes igjen. Den søndre av gravhaugene har betydelige tiltaksbehov. Kommunikasjon med fylkeskommune og RA bør klarlegge hvilke tiltak som skal gjøres for gravhaug og gravfelt.

Utgraving av lokalitet med IDnr. 160967

Som et ledd i kommunens satsing på besøksenter nede ved Bullmuseet skal det sendes en dispensasjonssøknad for utgraving av Askeladden IDnr. 160967.

Opprettelse av digital lokalhistorisk arkiv

Ved et av de åpne møtene fremkom ønskemål om å få samle lokalhistorisk kunnskap et sted i kommunen. Ønskemålet ble diskutert i Arbeidsgruppa og det ble her foreslått at man kunne

opprette et digitalt lokalhistorisk arkiv her der folk kan dele med seg av sine historiske kunnskaper om kulturminner/kulturmiljøer/ kulturlandskap/kulturarv i kommunen.

Katalogisering av Rendalsmusikk

Mye av den gamle rendalsmusikken finns nedtegnet på noter og før den forsvinner er det viktig å få skannet og katalogisert denne slik at den blir tilgjengelig for etterverden og ikke glemmes bort. Katalogiseringen skal ses som en del av opprettingen av et digitalt lokalhistorisk arkiv.

Registrering av Storlegdasystemet og skilting av utvalgt fangstgrop

Storlegdasystemet er delvis registrert i dag. Systemet er beskrevet og omtalt i arkeologisk litteratur og fortjener en komplett registrering. Da en av fangstgrope i tillegg er utgravd er det naturlig å få til skilting ved en av fangstgrope slik at resultatene av gravingen kommer besøkere til del.

Pågående tiltak med private initiativ er i tillegg til tiltakene ovenfor tatt med i handlingsprogrammet.